

Motståndet i Afghanistan

Prövning av Stedmans teori för hantering av
spoilergrupper i fredsprocesser

Abstract

I Afghanistan har säkerhetsläget gradvis försämrats sedan den amerikansk- och brittiskledda invasionen 2001. Ett antal motståndsgupper har gradvis flyttat fram sina positioner och bidrar starkt till denna utveckling. John Stephen Stedman har i artikeln "Spoiler Problems in Peace Processes" (1997) skapat ett teoretiskt ramverk för kategorisering och hantering av grupper som saboterar fredprocesser. Denna uppsats består av en teoriprovande fallstudie med teoriutvecklande inslag. I uppsatsen prövas Stedmans spoiler teori på agerandet mot motståndsgruppen Hezb-e Islami Gulbuddin (HIG) från den intervenerade parten, bestående av ISAF och OEF. Resultatet visar att, i det aktuella fallet, bör Stedmans teori inte ensamt ligga till grund för den intervenerade partens agerande. Detta eftersom utvecklingen, trots att den intervenerande partens agerande motsvarar Stedmans handlingsrekommendation, visar att HIG:s spoilerförmåga tvärtemot teorins antaganden har ökat. Författarnas slutsats är att teorins brister kommer ur det faktum att teorin saknar kontextuella hänsynstaganden och i allt för hög grad anlägger ett "top-down"-perspektiv.

Nyckelord: Spoilers, Spoiler theory, Afghanistan, Hezb-e Islami Gulbuddin (HIG), Hizb-e Isalmi Gulbuddin, Hizb-i Islami Gulbuddin, Hekmatyar Gulbuddin, International Security Assistance Force (ISAF), Operation Enduring Freedom (OEF), John Stephen Stedman, motståndsgupper.

Antal ord:
9832

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte och Frågeställning	4
1.2	Disposition	5
1.3	Avgränsningar och begrepp	6
2	Stedmans spoiler teori	7
2.1	Olika typer av spoilers	8
2.2	Strategi för agerande mot spoilers	8
3	Val av metod och fall	11
3.1	Fallstudie	11
3.2	Informantintervjuer	12
3.3	Fall: Hezb-e Islami	13
4	Operationaliseringar	15
4.1	Operationalisering av spoilertyper	15
4.1.1	Begränsade spoilers	15
4.1.2	Totala spoilers	15
4.1.3	Giriga spoilers	16
4.2	Operationalisering av hängivenhet	17
4.3	Operationalisering av Stedmans strategier för agerande	17
4.3.1	Motivering	17
4.3.2	Socialisering	18
4.3.3	Tvång	18
5	Material och källkritik	19
5.1	Källor	19
6	Analys	20
6.1	Kategorisering av HIG	20
6.1.1	Mål	20
6.1.2	Förhållande till andra aktörer	21
6.1.3	Hängivenhet	22
6.1.4	Slutsats: Kategorisering av HIG	22

6.2	Kategorisering av den intervenerande partens agerande.....	23
6.2.1	Tvång.....	23
6.2.2	Socialisering	24
6.2.3	Slutsats: Kategorisering av den intervenerande partens agerande	24
6.3	Spoilergruppernas utveckling i Afghanistan	25
6.4	Resultat och diskussion	26
7	Slutsats.....	29
8	Referenser.....	30
8.1	United States Central Command (USCC): Pressmeddelanden, fanns tillgängliga den 21 maj 2010	33
8.2	Intervjuer	34
9	Bilaga 1: Intervjuguide.....	35

1 Inledning

Sedan den amerikansk- och brittiskledda interventionen i Afghanistan år 2001 och talibanregimens fall har stora nationella och internationella insatser gjorts för att förbättra levnadsförhållandena i Afghanistan. Trots detta har säkerhetsläget försämrats gradvis under de senaste åren och de väpnade motståndsgruppernas inflytande har ökat stadigt under samma period (UNSGa, Regeringen 2009, Cordesman & Greenough 2009, Cordesman 2009a).

Bakgrunden till dagens konflikt finns i en drygt trettioårig historia av stridigheter som inbegripit och påverkat en mängd olika aktörer från individnivå till nationell och global nivå. Konflikten natur och dess komplexa bakgrund gör den oerhört komplicerad att förstå och hantera. Samtidigt är en lösning på konflikten av yttersta vikt, framförallt för det afghanska folket, men även för det internationella samfundet som under lång tid spenderat stora politiska, ekonomiska och mänskliga resurser på konflikten. Stabiliteten i regionen är dessutom beroende av att Afghanistan inte tillåts falla in i ett tillstånd av kaos.

För svenskt vidkommande accentueras intresset för en lösning på konflikten av att Sverige sedan årsskiftet 2001/2002 bidrar med trupp till den NATO-ledda säkerhetsstyrkan International Security Assistance Force (ISAF), vars syfte är att stödja den afghanska regeringen i byggandet av en fungerande stat (Försvarmakten 2010:3-5). Denna process försvåras idag kraftigt av ett flertal väpnade motståndsgruppers aktiviteter. Det är därför angeläget att minska dessa gruppers möjligheter att sabotera samhällsbyggnadsprocessen.

Med motståndsgrunder avses här inte alla grupper som inte sympatiserar med den nuvarande afghanska regeringen eller motsätter sig den internationella närvaron, utan endast de som aktivt genom våld saboterar den afghanska freds- och samhällsbyggnadsprocessen. Den mest tongivande teorin inom forskningen om spoilergrupper är John Stephen Stedmans spoiler-teori som presenterades i artikeln *Spoiler problems in peace processes* (1997) i tidskriften *International Security*. Stedman presenterar ett teoretiskt ramverk för hur man bör kategorisera och hantera så kallade spoilers: grupper som saboterar en freds- och samhällsbyggnadsprocess. Teorins fokus och rekommendationer riktas främst till en intervenerande part. Stedman anser således att lösningen på spoilerproblematiken ligger under den intervenerande partens ansvar och framgången ligger ytterst i partens agerande.

Uppsatsen utgörs av en fallstudie av spoilergruppen Hezb-e Islami Gulbuddin (HIG) och den intervenerande partens agerande mot denna grupp. I grunden är vi intresserad av att ta reda på om de handlingsrekommendationer för den intervenerande parten som Stedmans teori utifrån kategoriseringen genererar är empiriskt gångbara, eftersom teorin inte prövats på fallet tidigare.

Det är viktigt att påpeka att vi i vår studie inte tar ställning till huruvida den utländska interventionen som följde terrordåden den 11:e september var berättigad, utan studiens fokus ligger i en prövning och utveckling av Stedmans teori. Trots detta är det viktigt att klargöra att vi delar koalitionsparternas önskan om ett mer stabilt Afghanistan och tror att den internationella närvaron i landet kan bidra till uppbyggnaden av en stabil afghansk stat, vilken i förlängningen på egen hand, skall kunna garantera det afghanska folkets grundläggande behov och säkerhet. En naturlig följd av detta är att vår grundläggande inställning till motståndsgupper med avsikt att förstöra denna process är negativ. Vi är således också medvetna om att varken det material som vi kommer att begagna oss av eller våra egna grundantaganden är värderingsfria samt att detta kan påverka de val vi gör och de slutsatser som dras i studien. Vår strävan är dock att ständigt förhålla oss till dessa val och synliggöra våra antaganden för att öka arbetets intersubjektivitet, och genom detta ge läsaren en möjlighet att själv förhålla sig till studien.

1.1 Syfte och Frågeställning

Studiens syfte är att pröva och utveckla Stedmans teori. Detta är angeläget för att teorin, om denna visar sig ha ett starkt förklaringsvärde, skulle kunna bidra till en lösning på de problem som spoilergrupper orsakar i många fredsprocesser. Med de höga mänskliga kostnader som en misslyckad fredsprocess oftast innebär i åtanke är det ett problem vars lösning är av stor vikt (Newman & Richmond, 2006:1). Vidare bidrar en teoriprövning till att identifiera teorins svaga och starka sidor vilket leder till utveckling av teorin och således fyller ett inomvetenskapligt syfte (Yin 2007:61).

Stedmans teori är uppdelad i två delar: (1) kategorisering av spoilergrupper och (2) strategier för handlade gentemot dessa. För att pröva teorin krävs det att studien behandlar båda delarna. Våra frågeställningar är:

- (1) Fångar teorins kategorisering spoilergruppens mest avgörande egenskaper så att kategoriseringen kan ligga till grund för ett framtida handlande från den intervenerande parten mot gruppen?

Den första frågan rör kategorisering av spoilergrupper. Kategoriseringen i sig fyller inget egensyfte ur samhällligt perspektiv, men då kategoriseringen ligger till grund för de förslag till handling som teorin senare genererar ställs det höga krav på att kategoriseringen fångar gruppernas empiriska egenskaper. Då rekommendationerna för handling skapas ur kategoriseringarna får dessa inte vara för ytliga då man i sådana fall ofrånkomligen skapar handlingsstrategier som bygger på en allt för förenklad verklighet.

Vidare anser vi att vi genom våra operationaliseringar lämnar ett inomvetenskapligt bidrag eftersom vi anser att Stedmans teori saknar väl utformade operationaliseringar. Värt att poängtera är att om teorin, i vår eller en

senare studie, visar sig helt sakna förklaringsvärde är en operationalisering av den aktuella teorin, hur bra den än må vara, av ringa vikt.

Den andra frågan som utgör de samhälleligt intressanta aspekterna är:

- (2) Är den enligt teorin genererade handlingsstrategin lämplig för att användas av den intervenerande parten för att begränsa en bestämd spoilergrupps möjlighet att sabotera freds- och samhällsbyggnadsprocessen i Afghanistan?

Svaret på den andra frågan avgör huruvida teorin kan anses ha ett förklaringsvärde inom det området som teorin avser. För att kunna besvara denna fråga krävs det att vi hittar ett fall av en fredsprocess där den intervenerade parten bemöter spoilergrupperna enligt en handlingsstrategi som finner stöd i teorin.

I vårt fall är det HIG som bemöts av den intervenerande parten med, enligt den teoretiska klassificeringen av HIG, rätta handlingsstrategin. Däremot så har inte handlingsstrategin gett det resultat som man enligt teorin kan förvänta sig.

Vår hypotes är således att de handlingsstrategier Stedmans teori genererar, inte på egen hand bör utgöra grund för handlande mot spoilergrupper, då teorin inte behandlar ett antal viktiga kontextuella aspekter.

1.2 Disposition

Vi har inledningsvis presenterat en bakgrund och en motivering till valet av den aktuella frågeställningen, vidare kommer de begrepp som kommer att användas i uppsatsen, samt de begränsningar som vi satt gällande studiens omfattning att behandlas. I kapitel 2 kommer en noggrann genomgång av Stedmans spoiler teori att följa. Särskilt fokus ligger i tydliggörandet av de teoretiska skiljelinjerna mellan olika typerna av spoilers. I kapitel 3 kommer vi att redovisa de resonemang vi fört kring valen av metod och fall. I det fjärde kapitlet redovisar vi våra operationaliseringar av teorin. I det femte kapitlet följer en diskussion kring det empiriska materialet och källkritik. I kapitel 6 redovisas analysen, samt en diskussion kring denna där frågeställningarna besvaras och teoriprövningens resultat framförs. Vidare kommer den kritik som vi väljer att rikta mot teorin att presenteras här. I slutsatsen som återfinns i kapitel 7 presenteras resultaten överskådligt och en riktning för ytterligare forskning kommer här att pekas ut.

1.3 Avgränsningar och begrepp

Under slutet av 2009 ser vi att den intervenerande partens tillvägagångssätt i Afghanistan förändras. Det är för tidigt att utvärdera effekterna av denna förändring, därför har vi valt att studera den intervenerande partens agerande från interventionens inledande, 2001, fram till och med slutet av 2009. Eftersom studiens syfte är att pröva en teori som behandlar ett tillvägagångssätt är det viktigt att kunna utvärdera resultaten av detta tillvägagångssätt.

Geografiskt behandlar studien skeenden inom Afghanistans gränser, dessa skeenden har däremot kopplingar till kringliggande stater i regionen, i synnerhet Pakistan.

- *ISAF*: International Security Assistance Force. NATO-ledd insats med stöd i FN-resolutionerna 1386 (2001) och 1510 (2003) vars mandat sedan 2006 sträcker sig över hela Afghanistan. Bestod 2009 av cirka 67 000 soldater från 42 länder, däribland Sverige (Försvarsmakten 2010:3). ISAF:s huvuduppgift är att stödja Afghanistans folkvalda regering i syfte att skapa säkerhet och möjliggöra en hållbar utveckling i landet (ibid.).
- *OEF*: Operation Enduring Freedom. Amerikanskledd militär insats vars huvuduppgift i Afghanistan är bekämpandet av al-Qaida och andra regeringsfientliga grupper. Har även till uppgift att utbilda den afghanska armén (ANA) och polisen (ANP) (regeringen 2009:13).
- *Talibanerna*: När författarna i uppsatsen använder begreppet innefattar det endast Quetta Shura Talibanerna (QST). Däremot används det ofta i den allmänna debatten som ett samlingsnamn för samtliga motståndsgupper i Afghanistan och vi anser således att ”talibaner”, i vissa fall i studiens material, även innefattar HIG. När så är fallet strävar vi efter att poängtera detta i texten.
- *Den intervenerande parten*: I uppsatsen avses med detta begrepp den koalition av aktörer som återfinns under ISAF och OEF. De båda aktörerna står under samma befäl och samarbetar med varandra samt den afghanska regeringen. När vi talar om den intervenerande partens agerande kan detta innefatta både ISAF och OEF.
- *HIG*: Hezb-e Islami Gulbuddin. Alternativa stavningar: Hizb-i Islami Gulbuddin, Hezb-i Islami Gulbuddin.

2 Stedmans spoiler-teori

Fredsprocesser skapar, enligt Stedman, oundvikligen spoilergrupper som vill förstöra processen (Stedman 1997:7). Anledningen till uppkomsten av grupperna kan vara att en fredsprocess inte kan tillgodose samtliga konfliktparters önskningskrav eller krav (Stedman 1997:7). Även meningsskiljaktigheter om hur makt och resurser bör fördelas mellan olika grupper kan leda till att vissa parter väljer att försöka sabotera processen (Stedman 1997:7-8).

Stedmans teori behandlar spoilerproblematiken uteslutande från den intervenerande partens perspektiv. Detta teoretiska grunddrag ter sig naturligt då teorins handlingsrekommendationer riktar sig uteslutande till denna aktör, men detta får konsekvenser för teorins förklaringsvärde, vilket kommer att behandlas senare i studien.

Spoilers kan agera utifrån eller inifrån (Stedman 1997:8). Är agerandet inifrån är spoileren en del av fredsprocessen och ger sken av att vilja följa de överenskommelser som slutits, men försöker i skymundan sabotera den (Stedman 1997:8). Den spoilergrupp vi i den här studien har valt att studera står utanför fredsprocessen och använder öppet våld som medel för att förstöra fredsarbetet.

Konflikten i Afghanistan innehåller de aspekter som är centrala i Stedmans teori: en freds- och samhällsbyggnadsprocess, en intervenerande part samt spoilergrupper som försöker sabotera processen.

Det är intressant att undersöka Stedmans teori då den behandlar en svår utmaning för den intervenerande parten, som i princip är ofrånkomligt i dagens konfliktlösning. Den typ av konflikt som pågår i Afghanistan följer det mönster vi ser i många av dagens konflikter: En klar segrare och förlorare koras inte på slagfältet, vilket leder till att en fredsprocess måste försöka sluta avtal mellan två eller flera konfliktparter som inte är besegrade i den bemärkelsen att de fortfarande har manskaper och resurser för att fortsätta strida (Ramsbotham, Woodhouse, Miall 2005:186). Parterna måste alltså enas om hur t.ex. makten bör delas upp och denna process renderar, som tidigare nämnts, i att vissa grupper kan anse sig ha blivit ofördelaktigt behandlade eller förbisedda av övriga parter.

Misslyckad hantering av spoilergrupper har i flera fall lett till att befolkningens lidande blivit större än under den tidigare konflikten (Stedman 1997:1).

Hanteringen av spoilers är en mycket svår uppgift och det finns behov av en teori som behandlar denna problematik. I sin teori belyser inte Stedman bara att olika grupper har olika karakteristika utan också hur kategorisering av de grupper som den intervenerande aktören står inför bör styra agerandet mot dessa grupper. Om Stedmans teori framgångsrikt förklarar varför agerandet mot spoilers lyckas eller inte så är det förstås av stort intresse för samtliga deltagare i en insats liknande de i Afghanistan eller Kosovo, där bland annat Sverige deltar.

2.1 Olika typer av spoilers

Stedman definierar tre typer av spoilers: ”begränsade”, ”giriga” och ”totala”. Avgörande för vilken typ av spoiler en grupp tillhör är primärt dess syften och mål, sekundärt dess grad av hängivelse, uttryckt i offervilja, för att uppnå målen (Stedman 1997:9-11).

Den begränsade spoilergruppen kännetecknas av begränsade mål i den bemärkelsen att de inte kräver erkännande av exklusiv rätt till makt (Stedman 1997:10). Anledningen till att en begränsad spoiler inte accepterar fredsprocessen är exempelvis att de anser att gruppens medlemmar inte garanteras grundläggande säkerhet, att gruppens behov inte blir tillfredställda eller att de anser att den överenskomna fördelningen av makten är orättvis eller ofördelaktig för gruppen i fråga (Stedman 1997:10). Ett begränsat mål kan även vara en grupps krav att erkännas samma rättigheter som andra grupper (Stedman 1997:10). Inom den begränsade kategorin bör man kunna återfinna olika etniska minoriteter vars mål blivit förbisedda av mer inflytelserika grupper. Värt att poängtera är dock att begränsade spoilers hängivenhet kan vara mycket hög och deras mål icke förhandlingsbara trots att de är av begränsade art (ibid.).

Giriga spoilers är inte giriga i bokstavlig mening utan kan snarare beskrivas som opportunisterna. Deras mål är inte statiska utan förändras beroende på graden av motstånd de möter i omgivningen (Stedman 1997:11). Innebär uppfyllandet av målen att spoilergruppen måste utsätta sig för ökade risker och kostnader så anpassar istället gruppen sitt agerande efter detta och ambitionerna minskar således. Om den girige spoilern däremot upplever att omgivningen medger att gruppen utan ökad utsatthet för risker eller kostnader kan sträva efter mer omfattande mål så görs detta. En girig spoiler kan med andra ord ha totala eller begränsade mål beroende av de förväntade kostnaderna och riskerna (Stedman 1997:10). Giriga spoilers hängivenhet är således alltid låg.

En total spoiler ser världen i svart och vitt och är starka motståndare till den aktuella fredsprocessen i sin helhet, om de väljer att delta är det uteslutande av taktiska skäl (Stedman 1997:11). De söker erkännande av deras rätt till exklusiv makt och deras mål är oföränderliga (Stedman 1997:10). Dessa grupper är starkt centraliserade kring en individuell ledare som ser varje eftergift som en förlust av makt (Stedman 1997:10–11). Det är alltså omöjligt att få dessa grupper att ingå någon typ av lösning där de ger upp en del av sin makt till andra grupper oavsett om detta på lång sikt hade varit dem till gagn eller inte. Dessa grupper är ofta anhängare av radikala ideologier och deras mål är av samhällsomstörtande karaktär (Stedman 1997:11). Dessa gruppers hängivenhet är extremt hög (ibid.).

2.2 Strategi för agerande mot spoilers

Stedman ser som den intervenerande partens uppgift att övervaka och driva fredsprocessen framåt (Stedman 1997:12). Dessa aktörer kan utgöras av en eller flera stater, internationella organisationer eller andra grupper med intresse i konfliktområdets framtid (ibid.). Det åligger den intervenerande parten att agera mot spoilers för att se till att fredsprocessens bestämmelser kan implementeras (ibid.).

Under 1990-talet har, enligt Stedman, framförallt tre olika typerna av agerande mot spoilers använts (Stedman 1997:12-16). Dessa strategier är: motivering, socialisering och tvång. I praktiken, menar Stedman, att strategierna givetvis är mer komplexa än vad de framstår att vara i hans teori och att den intervenerande parten kan använda sig av flera strategier samtidigt, ”antingen simultant eller [...] i sekvenser” (Stedman 1997:13, författarnas översättning).

Motivering innebär att man försöker motivera spoilergruppen att delta i fredsprocessen genom att tillfredsställa gruppens krav (Stedman 1997:12). Stedman kallar denna strategi för ”default mode” i en fredsprocess och att det ofta har gjorts utan egentligt betänkande kring varför och hurvida det är ett lämpligt agerande mot spoilern (Stedman 1997:13). Den spoilertyp han matchar ihop med denna strategi är framförallt den begränsade spoilern, då denne enligt definitionen har begränsade mål. Förutom att spoilern har begränsade mål krävs det dessutom att övriga parter är villiga att acceptera dessa mål vilket kan leda till att en begränsad spoiler, trots allt, måste bemötas med tvångsmetoder då förhandlingsutrymmet mellan konfliktens parter kan vara mycket begränsat (Stedman 1997:15).

Socialisering går ut på att den intervenerande aktören skapar normer som ska vara gemensamma för samtliga aktörer som är eller vill bli deltagare i fredsprocessen (Stedman 1997:13). Socialiseringsstrategin delas in i två komponenter: de materiella och de intellektuella. De materiella består av konkret påverkan genom ”piskor och morötter”. De intellektuella innehåller spridning av normer genom övertalningsförsök av eliter, inpräntning av ”lämpliga värderingar” samt utbildning i det demokratiska statskickets funktion riktad mot befolkningen (ibid.). Mål för denna strategi är framförallt giriga spoilers (Stedman 1997:15) då de är mycket känsliga för förändringar av de kostnader och risker de står inför om de vill försöka uppnå sina mål, som man då kan förändra genom de materiella komponenterna.

Stedman beskriver ett antal tvångsstrategier (Stedman 1997:13-14) som med varierande resultat begagnats mot totala spoilers, men endast två av dessa strategier är lämpliga att använda: direkt våld i syfte att besegra spoilergruppen eller att begagna ”det avgående tåget”-strategin (Stedman 1997:15). ”Det avgående tåget” innebär att man gör klart för samtliga parter att processen kommer att fortsätta oavsett om de väljer att delta eller inte. Alltså riskerar spoilergruppen att förlora allt inflytande i en process som kommer att fortgå med eller utan gruppens deltagande.

Vidare antyder Stedman att i fall där spoilergruppens ledarskikt är av mer total karaktär än gruppens anhängare, bör den intervenerande parten använda sig av mer intensiva tvångsmetoder mot ledarskiktet än mot gruppens mer begränsade

anhängare (Stedman 1997:11). Vi återkommer till denna problematik senare i studien.

3 Val av metod och fall

3.1 Fallstudie

Uppsatsen består av en fallstudie där vi ämnar pröva Stedmans spoiler teori. I utformandet av studiens metodologi har vi som författare ett antal viktiga val att göra, och vi avser att förhålla oss till några av dessa.

Till att börja med anser vi att fallet HIG är, för teorin, ett kritiskt gynnsamt fall (Esaiasson et al. 2007:183). En fallstudie av typen kritiskt gynnsam kan syfta till att pröva en teori som forskaren är tveksam till. Med gynnsamt fall menas i sammanhanget ett fall som teorin bör kunna förklara, då teorins utformning passar fallet och dess karakteristika. Om teorin trots detta saknar förklaringsvärde för fallet blir dess brister uppenbara.

Fallet är alltså gynnsamt om det passar den valda teorin, och innehåller ett fenomen som teorin skall kunna förklara eller beskriva. I Stedmans teori ligger fokus på intervenerande parten och dennes handlande gentemot spoilers i en freds- och samhällsbyggnadsprocess. Har den intervenerande parten agerat på, enligt teorin, rätt sätt bör utfallet bli att spoilergruppens möjlighet att sabotera freds- och samhällsbyggnadsprocessen minskar. I vårt fall har de aktörer som utgör den intervenerande parten agerat på det enligt teorin rätta sättet mot den spoilergrupp vi studerat, nämligen HIG. Vi anser därför att detta är ett kritiskt gynnsamt fall.

Vi anser att valet av fallstudie som metod för det aktuella exemplet har en rad fördelar. Metoden medger användandet av många olika typer av material, vilket är en av fallstudiens styrkor (Yin 2007:25). I vårt fall möjliggör det att både intervjuer och tryckta källor kan användas för att skapa en djupare insyn i fallet.

Vi anser vidare att valet av en fallstudie är lämpligt då man vid en fallstudie tillåts att just nå denna djupare förståelse av det aktuella fallet än vad som hade varit möjligt vid en studie med ett större antal fall. I vår studie har vi konfronterats med stora mängder tendensiöst material, utgivet av parter som har intressen i eller är aktörer i konflikten. Att behandla detta material blir onekligen lättare om man har en djupare kännedom om fallet, då man kan ställa uppgifterna mot annat insamlat material och kunskap. Vidare måste allt material värderas utifrån källkritiska principer och vi anser att utan en djupare inläsning hade studiens reliabilitet (Esaiasson et al. 2007:70-72) varit betydligt lägre. Risken för osystematiska fel, exempelvis feltolkningar av material hade varit större liksom risken för missförstånd.

Tillsammans med reliabiliteten utgörs resultatvaliditeten av begreppsvaliditet. Begreppsvaliditet beskriver hur väl en operationalisering knyter samman de teoretiska begreppen med den studerade empirin, alltså hur den grundläggande frågan översätts till empiriskt mätbara indikatorer (Esaiasson et al. 2007:64). Utifrån resultatvaliditeten, eller den interna validiteten, kan man resonera kring den externa validiteten som utgörs av möjligheten att generalisera sina resultat på närliggande fall (Esaiasson et al. 2007:64).

Man kan argumentera för att en god intern validitet inte nödvändigtvis medför god extern validitet (Esaiasson et al. 2007:180). Detta innebär alltså att våra operationella indikatorer inte nödvändigtvis går att applicera på andra fall även om god intern validitet uppnåtts i vår studie. Slutsatsen blir att det krävs fler prövningar för att säkra operationaliseringarnas relevans och att vår studie är en del i detta och ett bidrag till den inomvetenskapliga utvecklingen (Yin 2007:28).

3.2 Informantintervjuer

För att nå delar av den information som vi söker kommer vi att använda oss av informantintervjuer (Esaiasson et al. 2007:257f). Syftet med en informantintervju är alltså att få ut information från de tillfrågade om den verklighet man önskar undersöka. För att utnyttja de svarandes fulla potential som informanter kan därför frågeställningarna anpassas till de svarande och deras kunskapsområden (ibid.).

En av de stora fördelarna med att göra informantintervjuer är att det finns goda möjligheter att få och följa upp oväntade svar och information som man inte förväntat sig och kanske därför inte heller sökt efter, trots att den är relevant för undersökningen (Esaiasson et al. 2007:283f). Denna positiva sida hos metoden är något vi upplevt vid genomförande av intervjuerna.

Vårt syfte med intervjuerna, är likt det resonemang som tidigare presenterats, att nå information som kan vara svår att utvinna ur tryckta källor. Informationen vi söker är starkt kopplad till de operationaliseringar vi gjort, och frågornas syfte är att undersöka förekomsten av dessa indikatorer. Intervjuernas främsta bidrag är att komplettera den information vi inhämtat från i huvudsak tryckt engelskspråkigt material.

Intervjupersonerna har utgjorts av två journalister, Börje Almqvist och Jesper Huor, vars kunskaper om och erfarenheter från vistelser i Afghanistan gör att de kan anses fylla kravet för centralitet hos intervjupersoner (Esaiasson et al. 2007:291).

Börje Almqvist är journalist och fotograf med över 30 års erfarenhet av arbete om och i Afghanistan. Han är sedan länge engagerade i Svenska Afghanistan Kommittén, har bland annat varit föreningens ordförande och är idag styrelseledamot.

Jesper Huor är frilansjournalist och författare. Huor har personlig erfarenhet från resor i landet där han bland annat intervjuat en av talibanernas kommandanter (Huor 2009). Jesper Huor anser sig själv inte vara expert på de afghanska

motståndsgруппerna. Vår uppfattning är, av intervjun att döma, att han trots detta är kunnig inom området och har bidragit till vår förståelse för ämnet.

Intervjuerna genomfördes under maj månad 2010 över telefon. Intervjupersonerna hade på förhand tagit del av ett antal frågor som utgjorde intervjuens stomme (se bilaga 1: Intervjuguide) via e-mail. Intervjuguiden speglar däremot långt ifrån intervjuernas omfattning vilka pågick under cirka 90 (Börje Almqvist) respektive 30 minuter (Jesper Huor). Båda intervjupersonerna var medvetna och gav sitt godkännande till att anteckningar togs samt att intervjun gjordes över högtalartelefon.

Vi bedömer att eventuella intervjuareffekter (Esaiasson et al. 2007:265-266) varit låga. Vi har strävat efter att undvika ledande frågor eller frågor som rörde deras personliga handlingar eller SAK:s agerande. Vi ser på grund av detta ingen anledning till att intervjupersonerna skulle ha något intresse i att på något sätt medvetet anpassa (Esaiasson 2007:265) den information det gett oss.

I intersubjektivitetssynpunkt, möjligheten att rekonstruera studien (Lundquist 1993:52-54), kan intervjuer vara problematiskt eftersom informationen inte, som tryckt material, finns allmänt tillgänglig. För att avhjälpa eventuella intersubjektivitetsproblem, redovisas de övergripande frågorna i bilaga 1: Intervjuguide. Vidare är det möjligt att följa upp informationen då intervjupersonerna inte är anonyma.

3.3 Fall: Hezb-e Islami

Valet av HIG som studerat fall kan motiveras utifrån ett antal aspekter. Utifrån vår forskningsdesign söker vi ett kritiskt gynnsamt fall, alltså en grupp som faller i en tydlig kategori och bemöts med metoder som överensstämmer med teorins handlingsrekommendationer. HIG är enligt oss en total spoiler, gruppens och framförallt dess ledares mål kan endast klassas som totala då gruppen söker total makt, vilket analysen kommer att visa. I analysen kommer det även att påvisas att den intervenerande parten har bemött gruppen med tvångsmedel, vilka bland annat inbegripit försök från den amerikanska underrättelsetjänsten CIA att mörda gruppens ledare Hekmatyar (Dorransoro 2005:338). Ytterligare aspekter som gör HIG till ett lämpligt fall att studera är HIG:s uppbyggnad kring en stark ledare vilket är intressant ur Stedmans teoretiska perspektiv då Stedman anser att man kan förändra gruppen genom att helt enkelt agera mot och byta ut dess ledare (Stedman 1997:11).

HIG:s relativt starka sammanhållning gör även att gruppen är mer lämplig att studera. Trots gruppens ledarfokus är det viktigt att poängtera att både mål och hängivenhet inte tycks vara de samma hos gruppens ledarskikt och hos fotfolket, vars mål har mer lokal prägel (Almqvist 2010).

Den omedelbara invändningen mot valet av HIG skulle vara att HIG inte är den mest inflytelserika aktören. Denna invändning stämmer, trots att det kan vara värt att ta i beaktande att HIG säkerligen ingår bland de motståndsgруппer som

slentrianmässigt benämns ”talibaner” i media och grupperna har troligen bemöts på samma sätt.

Uppfattningarna om HIG:s förmåga att utgöra ett hot mot freds- och samhällsbyggnadsprocessen går isär. Vissa menar att gruppen är perifer för säkerhetsläget i stort (Almqvist 2010) medan andra ger gruppen större betydelse. Chefen för ISAF och för de amerikanska styrkorna, General McChrystal, tillhör den senare kategorin och nämner i sin *Initial Assessement* från 2009 tre grupper som han anser utgöra det största hotet mot ISAF:s uppdrag i Afghanistan. Dessa är Quetta Shura talibanerna (QST), Haqqani-nätverket (HQN) och HIG (McChrystal 2009:2-6).

Av ytterligare intresse kan vara att HIG dessutom är aktiva i de norra delarna av Afghanistan (Försvarmakten 2009:38), vilket gör att deras verksamhet är särskilt intressant ur ett svenskt perspektiv.

4 Operationaliseringar

4.1 Operationalisering av spoilertyper

För att avgöra vilken typ av spoiler HIG är har vi operationaliserat de begrepp som Stedman knyter till varje spoilertyp till empiriska indikatorer som vi kommer att söka efter vid undersökningen av fallet. Som tidigare nämnts saknas operationaliseringar i Stedmans teori, således är de operationaliseringar som följer resultatet av vårt arbete med teorin och ett av studiens bidrag.

4.1.1 Begränsade spoilers

Skillnaden är mest påfallande mellan begränsade och totala spoilers, då deras mål i grunden skiljer sig så pass mycket från varandra. De grupper vi benämner som begränsade visar upp följande drag:

- deras mål är statiska och uttrycker en strävan efter tillfredställelsen av grundläggande säkerhet och behov eller en mer rättvis fördelning av makt och resurser
- utesluter inte samarbete kring makt- och resursfrågor med andra grupper

Det viktigaste att fånga upp med indikatorerna för en begränsad spoiler är de begränsade målen eller annorlunda uttryckt, avsaknaden av totala mål. Då de inte behöver skilja sig från den totala spoilern i varken tillvägagångssätt eller hängivenhet så är det just deras begränsade mål som kännetecknar dem.

4.1.2 Totala spoilers

Totala spoilers återfinns på motsatt sida spektret mellan begränsade och totala mål. Indikatorer för att en grupp skulle tillhöra denna kategori är:

- erkänner inte andra aktörer någon som helst rätt till makten
- ser konflikten som ett nollsummespel och vägrar därför all typ av samarbete med den intervenerande parten och grupper knutna till denne förutom om detta sker för att nå en taktiskt fördel

- deras mål är statiska och av samhällsomstörtande karaktär

Vi anser att dessa indikatorer fångar upp den totala spoilerns grundläggande drag. Både begränsade och totala spoilerns har statiska mål, men de skiljer sig avsevärt i innehåll. Ur vårt perspektiv kan totala spoilerns även ha begränsade mål utöver de totala, samhällsomstörtande målen, men en begränsad spoiler kan aldrig ha totala mål. Den totala spoilerns ofta icke-pragmatiska synsätt speglas i synen på konflikten och dess vägran att samarbeta med parter som är en del av fredsprocessens. Strävan efter exklusiv makt och oviljan att acceptera andra parter rätt till delar av makten är ett särskiljande drag hos den totala spoilern.

4.1.3 Giriga spoilerns

Det är framförallt problematiskt att avgöra huruvida en spoiler är girig eller inte. Den giriga spoilerns känslighet för yttre omständigheter gör att deras mål kan placera sig var som helst på skalan mellan begränsade och totala mål. På något sätt måste man således hitta rimliga indikatorer som tyder på att gruppen styrs av det som här kallas girighet. Vi har valt följande indikatorer:

- Gruppen har ofta bytt sida, ingått och brutit allianser och avtal med aktörer med vitt skilda målsättningar
- Målen är inte statiska

Att mäta hur ofta en grupp bytt mellan olika samarbetsparter är ett bra mått på den ombytlighet giriga spoilerns uppvisar. Viktigt att betona är att det inte är tillräckligt att en grupp bytt samarbetsparter en eller någon gång. Totala eller begränsade spoilerns kan skifta allianser men inte *lika ofta* eller *av samma anledningar* som giriga spoilerns. Vidare är det en god indikator för den giriga spoilerns känslighet för förhållanden i sin omgivning om gruppen valt att avsluta en allians och ingå en ny med vad som tidigare ansågs vara en fiende på grund av att man bedömer att det ökar möjligheten till större inflytande. Det kan även anses vara en indikator för den giriga spoilerns känslighet för risk om gruppen väljer att samarbeta med den eller de grupper som för tillfället bedöms som starkast.

Att gruppens mål inte är statiska får också anses vara en rimlig indikator för att mäta den giriga spoilergruppens känslighet för sin omgivning. Det är rimligt att anta att det krävs en modifiering av gruppens mål om de vill ingå ett nytt samarbete. Vidare kan de ställas inför en situation där de ställs inför valet att bli bemötta med tvångsåtgärder från den intervenerande parten eller modifiera sina mål, om gruppen i dessa fall förändrar sina mål är det en indikator för att dess ovilja att ta risker.

En risk med att mäta föränderliga mål som en indikator för giriga spoilerns är att även totala spoilerns kan vilja ge intrycket av att vara öppna för förändring av gruppens mål av taktiska skäl. Skillnaden mellan giriga och totala spoilerns i dessa fall är att en girig spoiler beteende bör vara oföränderligt förutsatt att de ställs inför en konstant nivå av risker och kostnader. Då den totala spoiler beteende inte styrs av detta bör de förr eller senare återgå till sitt ursprungliga beteende oavsett

om riskerna eller kostnaderna förändras eller inte. Det är alltså viktigt att man är uppmärksam för under vilka förhållanden förändringarna sker.

4.2 Operationalisering av hängivenhet

Stedman menar att spoilers skiljer sig i hänseende till mål och hängivenhet att uppfylla dem (Stedman 1997:6). Hög hängivenhet innebär enligt teorin att gruppens mål inte är förhandlingsbara samt att gruppen är beredda att offra mycket för att uppfylla dem (Stedman 1997:10). Rimliga indikatorer för hög hängivenhet borde således vara:

- Gruppens mål är och har varit statiska
- Gruppen och dess anhängare är kapabla till stora uppoffringar

Att gruppens mål är och har varit statiska är en rimlig operationalisering för grupper med hög hängivenhet eftersom det vittnar om att de håller fast vid det de vill uppnå. Även om strategin för att uppnå dessa mål må förändras så är målen fortfarande oförändrade. Som tidigare nämnts kan vi finna hög hängivenhet både hos begränsade och totala spoilers, men aldrig hos giriga spoilers.

4.3 Operationalisering av Stedmans strategier för agerande

Efter att ha placerat in HIG i någon av Stedmans kategorier undersöks huruvida den intervenerande partens agerande stämmer överens med det agerande som utifrån teorin kan anses vara lämpligt. För att avgöra om och i sådana fall vilken eller vilka typer av Stedmans tre strategier den intervenerande parten använt sig av krävs det att vi även här definierar vilka indikatorer vi letar efter i agerandet.

4.3.1 Motivering

- Den intervenerande parten erkänner gruppen och dess mål som legitima
- Den intervenerande parten har gjort försök att tillfredställa gruppens mål. Arbetat aktivt för att ge gruppen möjlighet att tillfredställa sina önskemål.

Dessa två punkter är rimliga indikatorer då det krävs att den intervenerande parten erkänner en gruppens mål som legitima för att det ska bli aktuellt att

tillfredsställa dem. Man skulle även kunna tänka sig att löften om att tillfredsställa en grupps mål kan räknas som en indikator för att denna strategi används.

4.3.2 Socialisering

- Den intervenerande parten assisterar den Afghanska staten i implementeringen av de normer och lagar som återfinns i den nuvarande afghanska konstitutionen. Genom att bland annat utbilda befolkningen, samt att övertyga dem om den afghanska statens nytta och legitimitet.

Vidare har den intervenerande parten klargjort vad följderna blir av att bryta mot konstitutionens bestämmelser och den intervenerande parten bidrar till upprätthållandet av dessa genom att göra följande:

- Bestrafva de grupper eller individer vars handlingar strider mot den afghanska lagen samt belöna de grupper som väljer att samarbeta med den afghanska staten. Belöningen skulle kunna utgöras av medinflytande i beslutsprocesser
- Den intervenerande parten ska ha gjort försök till att övertala grupper och individer som tidigare varit spoilers att förändra sig och gett dessa grupper rimliga möjligheter att genomgå denna förändring

Dessa punkter fångar de delar som innefattas av Stedmans socialiseringsstrategi. Konstitutionen bör kunna ses som den normkälla som avgör vad legitimt beteende är. Genom att bidra till upprätthållandet av konstitutionens bestämmelser uppfyller den intervenerande parten de materiella kriterierna för socialisering eftersom man ser till att illegitimt beteende får konsekvenser för utövaren. De intellektuella socialiseringskriterierna uppfylls om den intervenerande parten bidragit till att utbilda och övertyga den afghanska befolkningen.

4.3.3 Tvång

- Den intervenerande parten brukar direkt våld mot gruppen
- Den intervenerande parten har gett uttryck för att fredsprocessen kommer att fortsätta oavsett om samtliga grupper väljer att delta eller inte, en strategi som tidigare benämnts som ”det avgående tåget”-strategin

Indikatorn för användandet av direkt våld är självklar, värt att nämna är dock att det endast får röra sig om riktat våld mot gruppen och att inte s.k. ”collateral damage”. ”Det avgående tåget”-strategin bör framförallt uttryckas i handling, nämligen att arbetet med fredsprocessen fortgår även om vissa spoilergrupper väljer att stå utanför och sabotera. Dessa grupper förlorar då sin chans till medbestämmande.

5 Material och källkritik

En av de styrkor som förknippas med fallstudier är de möjligheter som uppstår att för samma fall använda sig av olika typer av information ur olika källor (Yin 2007:125). Vidare ser vi också fördelar i att kunna lägga odelad uppmärksamhet på endast ett fall, vilket ger en djupare insikt i fallets särart. Vi har som tidigare nämnts ställts inför en stor mängd tendensiöst material. För att balansera det tryckta materialet har vi även utfört intervjuer med aktörer som inte är en del av det vi kallar den intervenerande parten. Vidare anser vi att det material vi använt fyller kriterierna för det som kallas datatriangulering (Yin 2007:127). Kort kan sägas om trianguleringen att denna syftar till att finna samstämmighet mellan flera olikartade källor kring samma fakta, för att öka validiteten (ibid.). Logiken liknar den vi finner i vanlig källkritik, nämligen att flera av varandra oberoende källor skall bekräfta samma uppgift eller händelse (Esaiasson et al. 2007:319). Nedan skall vi kort behandla de olika typerna av källor som vi har använt.

5.1 Källor

Vi har under arbetet främst använt oss av tre huvudböcker som alla behandlar situationen i Afghanistan med fokus på de motståndsgupper som är aktiva där. Huvudmännen bakom dessa böcker är Gilles Dorronsoro och Antonio Giustozzi, båda välrenommerade akademiker. Dorronsoro är aktiv inom det Parisbaserade Centre d'Etudes et de Recherches Internationales, del av SciencePo. Giustozzi är aktiv vid London School of Economics and Political Science (LSE). De båda är synnerligen insatta i ämnet och bör inte betraktas som särskilt tendensiösa då de inte representerar någon i konflikten aktiv part.

Vidare har vi begagnat oss av ett flertal publikationer, handböcker och utlåtanden från olika statliga och militära aktörer, som alla har en aktiv roll i konflikten och som således kan ha ett intresse i att framställa utvecklingen eller sina egna åtgärder i en mer positiv dager. Detta har vi varit medvetna om vid inläsningen och användningen av dessa källor. Ett tydligt exempel på rapportering som kan anses vara tillrättalagd är den från OEF kring aktioner mot HIG och andra motståndsgupper. I dessa källor hävdades det att vid i princip samtliga tillfällen hade ledare för de aktuella grupperna gripits eller oskadliggjorts, vilket kan ifrågasättas. Vidare har informantintervjuer kompletterat det tryckta material som vi använt. Dessa intervjuer har behandlats under rubrik 3.2.

6 Analys

I detta kapitel genomförs prövningen av Stedmans teori på det valda fallet. Utifrån de operationaliseringar vi utformat kommer inledningsvis HIG att kategoriseras och därefter kategoriseras den intervenerande partens agerande mot gruppen. Det kommer att visa sig att den intervenerande parten använts sig av det, enligt teorin, rätta sättet att bemöta en motståndsgrupp som HIG, men att motståndsgruppen trots detta ökat sin förmåga att utgöra ett hot mot freds- och samhällsbyggnadsprocessen.

6.1 Kategorisering av HIG

Hezb-e Islami är en Mujaheddingrupp som grundades i syfte att bekämpa den sovjetiska ockupationen. Gruppen har alltsedan sitt grundande åtnjutit stöd från den pakistanska säkerhetstjänsten ISI som gruppens ständige ledare Gulbuddin Hekmatyar har starka band till (Dorransoro 2010, Almqvist 2010, Huor 2010, Garamone 2009). HIG skiljer sig på många vis ifrån talibanerna vilka Hekmatyar velat distansera gruppen ifrån (Giustozzi 2007:129). HIG har en mer etniskt diversifierad rekryteringsbas (Giustozzi 2007:69) och historiskt sett har ledarskiktet varit mer välutbildat än talibanernas vilket, åtminstone tidigare, gjorde gruppen till ett mer attraktivt alternativ för välutbildade djupt troende afghaner (Dorransoro 2005:165, Almqvist 2010). HIG är aktiva i stora delar av landet, men har framförallt inflytande i östra, nordöstra Afghanistan och kring vissa delar av Kabul (Giustozzi 2007:130).

HIG är idag en ledarcentrerad ideologiskt präglad maktpolitisk grupp som vuxit sig starkare under 2000-talet, trots ett ökande tryck från den intervenerande parten (Cordesman & Greenough 2009:19, Cordesman 2009a:2, Trives 2009:92).

6.1.1 Mål

HIG:s mål kommer här att studeras för att se vilken operationalisering som bäst stämmer överens med dessa. Hekmatyar har en lång historia av maktsträvan bakom sig och har mycket stort inflytande över gruppen. Han kan i det närmaste hållas ansvarig för att det inbördeskrig som åter bröt ut under 1990-talet efter det sovjetiska tillbakadragandet eftersom han vägrade att dela med sig av makten till någon (Huor 2010, Almqvist 2010, Dorransoro 2010). Denna hunger efter makt präglar fortfarande hans agerande.

Hekmatyar är välutbildad (Dorrnsoro 2005:75, Huor 2010, Almqvist 2010) och anses vara intellektuell (Huur 2010), dessutom är han övertygad islamist (Almqvist 2010). Ur detta perspektiv framstår Hekmatyars och HIG:s blinda maktsträvan och konflikter med andra islamistiska grupper som i det närmaste irrationellt. Uppfattningarna om vad som driver HIG och vad gruppens exakta mål är varierar, klart är dock att gruppen strävar efter någon typ av islamistiskt styre med socialistiska drag som planekonomi och nationalisering av landets industrier (Dorrnsoro 2005:157), allt med Hekmatyar som enväldig ledare (Almqvist 2010, Ruttig 2009b:2).

Hekmatyar och HIG har förklarat Jihad mot de utländska styrkorna (Giustozzi 2007:129) som tillsammans med den afghanska regeringen är deras huvudsakliga fiende (Swanström & Cornell 2005:15, Almqvist 2010, Ruttig 2009b:2) och mål för attacker (UNSGb). De utmanar den Afghanska regeringens regionala auktoritet på många platser i Afghanistan (Swanström & Cornell 2005:15, Dorrnsoro 2010).

Viktigt att poängtera är dock att gruppen, som består i ett ledarskikt samt ett stort antal mer perifera lokala grupper inte är en helt sammanhållen aktör. Det är rimligt att anta att de lokala gruppernas mål är av just lokal karaktär och således är mer begränsade till sin omfattning (Almqvist 2010). Denna komplexitet i gruppens sammansättning, som inte uteslutande gäller endast HIG, medför enligt oss svårigheter som inte Stedmans teori behandlar, vilket vi återkommer till i diskussionen.

6.1.2 Förhållande till andra aktörer

Att reda ut HIG:s förhållande till övriga aktörer i konflikten är minst lika svårt som att reda ut gruppens mål. Enligt den svenska Försvarsmaktens *Handbok Afghanistan (2009)* beskrivs Hekmatyar som en opportunist vars ingående i samarbeten med andra grupperingar styrs av egenintresse (Försvarsmakten 2009:38-39). Detta är en åsikt som bekräftas från andra håll (Almqvist 2010, Huor 2010). Det är som Börje Almqvist uttrycker det, svårt att hitta ett enda avtal som Hekmatyar inte brutit (Almqvist 2010). Det enda utmärkande för gruppen och dess förhållande till andra aktörer är, trots ett starkt grundläggande islamistiskt övertygelse, en ständig strävan efter makt och pengar (Almqvist 2010, Huor 2010), vilket påverkat gruppens förhållande till övriga parter. Under inbördeskriget på 1990-talet förekom hårda strider mellan talibanerna och HIG (Elias 2009:45) och de senare fördrevs ur Kabul efter att ha blivit starkt decimerade (Dorrnsoro 2010b). Det förekommer än idag stridigheter mellan HIG och talibanerna, oftast grundade i lokala spörsmål (Almqvist 2010, Huor 2010), samtidigt sker dock samarbete mellan olika grupper på lokal nivå (Elias 2009:53, Giustozzi 2007:129). I dagsläget litar inte grupperna på varandra men de bör däremot inte ses som fiender. Grupperna enas till viss del av kampen mot den gemensamma fienden, även om de inte har några officiella organisatoriska band (Dorrnsoro 2010b, Giustozzi 2007:129).

HIG:s förhållande till den afghanska staten är komplicerat. HIG är uttalad fiende till den afghanska staten, men har samtidigt länge varit en rörelse med stort inflytande i Afghanistan och har således ett stort antal före detta medlemmar på olika positioner i den afghanska statsförvaltningen. Vissa har fortfarande band till gruppen, men står inte längre under Hekmatyars kontroll (Almqvist 2010).

För att vidare beskriva Hekmatyars förhållande till den afghanska staten och den intervenerande parten kan sägas att uppfattningarna om Hekmatyar varierar, men att den samlade bilden målar upp en hänsynslös och extremt maktfokuserad ledare. Hekmatyars popularitet har även minskat gradvis, då många tröttnat på hans ständiga maktsträvan (Almqvist 2010). Hekmatyar, som är känd för sin skiftande lojalitet, anses av Försvarsmakten som en svuren fiende till den afghanska staten och till det internationella samfundet och av ISAF som en terrorist (Försvarsmakten 2009:38, ISAF 2003). Som slutsats kan sägas att Hekmatyar inte förväntas vara intresserad av någon form av förhandlad fred med ett statsbygge där den högsta makten inte innehas av honom själv. Lyckade förhandlingar kan också anses vara mindre troligt när motståndsgrepp, inklusive HIG, tror sig kunna vänta ut det internationella samfundets engagemang, särskilt i tider då deras styrka ständigt ökar (Almqvist 2010, Ruttig 2009b:25). Hekmatyar är således mer intresserad av att vinna kriget än att på någon annans villkor sluta freden i Afghanistan (Almqvist 2010).

6.1.3 Hängivenhet

I vår operationalisering utgår vi ifrån huruvida gruppen är kapabel till stora uppoffringar samt om målen varit oförändrade under en längre tid. Om dessa två kriterier fylls anses en grupp ha hög hängivenhet. För HIG:s del ser vi att båda dessa kriterier uppfylls om man ser gruppen som en homogen aktör under Hekmatyars ledning, eftersom gruppens ledarskikt är mycket hängivet de centrala mål vi urskiljt. Som tidigare nämnts är verkligheten troligen mer komplex. Att grupper som HIG får stöd av lokalbefolkningen har sitt ursprung i lokala problem med lokala lösningar, ofta av begränsad karaktär. I avsaknad av en stat som kan finna lösningar på tvister vänder man sig till alternativa aktörer som motståndsgrepperna. Det är därför rimligt att anta att de lokala grupper som stödjer HIG inte delar samma mål som gruppens centrala ledning, eller att de har samma höga hängivenhet (Almqvist 2010). Vidare anser vi att det är rimligt att anta att de element ur HIG som väljer att strida mot den intervenerande parten är hängivna då de möter bättre utbildade och utrustade soldater. Detta innebär givetvis stora risker för den enskilde HIG-medlemmen.

6.1.4 Slutsats: Kategorisering av HIG

Vi anser med stöd utifrån tidigare genomförd kategorisering att HIG är att betrakta som en total spoiler. Hekmatyars mål har alltid varit att tillskansa sig själv exklusiv makt och han vill se det afghanska styret utbytt mot ett mer

fundamentalistiskt styre, företräddesvis med honom själv som ledare, och att utländska trupper lämnar Afghanistan. Så länge gruppen styrs av Hekmatyar utesluts av dessa anledningar gruppen från den begränsade kategorin även om vissa delar av HIG, som tidigare nämnts, kan antas ha mer begränsade mål.

Med tanke på HIG:s ständiga skiftande av allianser och brytande av avtal skulle man kunna misstänka att de hör till kategorin giriga spoilers. Anledningen till att HIG inte bör ses som en girig spoiler är att de inte tycks förändra sitt beteende trots att de utsätts för ökande tryck från den internationella närvaron i landet. HIG:s ombytlighet när det kommer till samarbetsparter bör inte ses som ett uttryck för känslighet för kostnader och risker utan snarare som en ständig jakt efter mer makt och resurser.

6.2 Kategorisering av den intervenerande partens agerande

6.2.1 Tvång

Under insatsen i Afghanistan var det initialt endast den USA-ledda "Operation Enduring Freedom (OEF)" tillsammans med de afghanska säkerhetsstyrkorna som hade till uppgift att bekämpa terrorister i landet (Regeringen 2005:11). Enligt den svenska regeringen deltog inte ISAF i dessa operationer (ibid.). Skillnaden mellan ISAF:s och OEF:s uppgifter är att ISAF fokuserar på skydd av områden och dess befolkning, medan OEF har till huvuduppgift att aktivt bekämpa motståndsgupper (ibid.).

I så kallade "hearings" i den amerikanska senatens "Foreign Relations Committee" nämns Hekmatyar tillsammans med talibanerna och Al-Qaida som den afghanska statens fiender (Rodman 2003a:2) och således mål för operationer vars syfte är att bekämpa dem (ibid., Johnson 2003:4). Det är tydligt att bekämpning genom våld är OEF:s huvudsakliga strategi för att bemötandet motståndsgupper i Afghanistan. HIG nämns oftast inte uttryckligen i dessa utfrågningar utan det är framförallt talibanerna och Al-Qaida som utgör stridsoperationernas huvudsakliga mål, men det är rimligt att anta att samma strategi använts mot HIG då dessa tidigare benämns som fiender (Rodman 2003a:2) eller att man räknar in dem i begreppet talibanerna.

Det sägs uttryckligen i ett flertal av dessa "hearings" att motståndsmän har dödat eller tillfångatagits (Rodman 2003a-b, Johnson 2003:4). Pressmeddelanden från OEF:s ledning klargör även tydligt att OEF i stor utsträckning även har utfört riktade operationer mot HIG i syfte att döda eller tillfångata de man benämner som "key commanders" och störa gruppens verksamhet (USCC 2008a-e, USCC 2009a-d). Pressmeddelandena sträcker sig endast tillbaka till 2008, men eftersom den svenska regeringen (2005:7) hävdar att OEF tillsammans med de afghanska

styrkorna sedan 2005 allt mer aktivt konfrontera HIG, talibanerna och Al-Qaida är det rimligt att anta att liknande operationer genomförts åtminstone sedan 2005.

Tidigare nämndes att ISAF:s uppgift, enligt den svenska regeringen, inte fokuseras på att bemöta olika motståndsgupper. Omkring 2005-2006 skiftar fokus för ISAF till att omfatta operationer riktade mot motståndsgupper (Jones 2006:4) och för ISAF-styrkorna i södra Afghanistan innebar detta i princip kontinuerliga "offensiva" operationer (ibid.), vilket innebär att styrkorna har agerat aktivt mot motståndsgupperna. De uppgifter presenterade ovan samt det faktum att CIA utförde ett riktat mordförsök mot Hekmatyar (Dorransoro 2005:338) får oss att dra slutsatsen att ISAF tillsammans med OEF och övriga aktörer i Afghanistan från det internationella samfundet har använt sig av tvång i form av direkt våld mot HIG. Vad gäller "det avgående tåget"-strategin, så har man försökt att få fredsprocessen att gå framåt utan att inkludera spoilergrupper. Exempelvis har man anordnat demokratiska val, med eller utan spoilergruppernas samtycke.

6.2.2 Socialisering

Vidare anser vi att den intervenerande parten till viss del har begagnat sig av socialiseringsstrategier. Utbildning ges hög prioritet i The Afghanistan Compact (2006:4) och ISAF:s stöd till den afghanska staten berör förutom säkerhet även stöd för återuppbyggnad av demokratiska strukturer (Försvarsmakten 2009:3-4). Vidare anges genom Bonnöverenskommelsen från 2001 att ISAF och FN skall assistera den afghanska staten i implementeringen av internationell rätt, bland annat rörande terrorism, organiserad brottslighet, droghandel och mänskliga rättigheter. Dessa organisationer ges även rätt att kontrollera att dessa lagar följs (The Bonn Agreement Annex II:6, V:3).

För att ge ytterligare möjligheter för den afghanska staten att själva ansvara för implementeringen av den afghanska lagen sker utbildning av den afghanska armén och polisen (Regeringen 2009:21). Vidare är såkallade Provinsial Reconstructions Team:s upprättade vilka ska koordinera den militära insatsen med det civila biståndsarbetet (Dorransoro 2005:342).

Det finns alltså en ambition hos det internationella samfundet att assistera den afghanska regeringen på ett sätt som motsvarar Stedmans socialiseringsstrategi. Däremot uttrycker inga officiella källor att det vidtagits några riktade socialiseringsåtgärder mot HIG. Det är även värt att nämna att trots ambitionerna, når man i dagsläget inte ända fram med att uppnå sina mål med åtgärderna som innefattas av socialiseringsstrategin i många av Afghanistans provinser.

6.2.3 Slutsats: Kategorisering av den intervenerande partens agerande

Under den tidsperiod vi valt att studera finner vi alltså stöd för att den intervenerande parten i sitt bemötande av HIG framförallt använt sig av tvångsmetoder. I ett flertal pressmeddelanden från den intervenerande parten

finner vi dock att det sällan verkar finnas några vattentäta skott mellan grupperna eftersom de ledare som utgör de riktade operationernas huvudmål ofta anges ha kopplingar till ett flertal grupperingar så som talibanerna, Haqqani-nätverket och HIG (USCC 2008e, USCC 2009a-d). Detta kan bero på att de faktiskt har kopplingar till varandra eller att man inte med säkerhet vet vilken av grupperingarna motståndsmännen tillhör. Detta riktade våld har samtidigt kombinerats med "det avgående tåget"-strategin eftersom man klargjort för samtliga motståndsgupper att de inte kommer att tillåtas sabotera freds- och samhällsbyggnadsprocessen. Den intervenerande partens agerande tycks också delvis uppfylla kriterierna för socialiseringsstrategin, även om vi inte utifrån det material vi har tillgång till kan avgöra om det skett riktade socialiseringsåtgärder mot HIG.

6.3 Spoilergruppernas utveckling i Afghanistan

Utifrån vår kategorisering har vi alltså kommit fram till att den intervenerande parten bemött HIG på det sätt som enligt teorin bör ge önskat resultat: att den totala spoilerns förmåga att sabotera processen minskar när den bemöts med tvångsmetoder. Vi ser däremot i dagens Afghanistan inga tecken på att egentligen någon av de tongivande spoilergruppernas inflytande minskat, utan tvärtom verkar deras inflytande istället ha ökat.

Vårt källmaterial ger en relativt samlad bild av en generell ökning av spoilergruppernas aktivitet och förmåga att genomföra attacker mot mål kopplade till den afghanska staten och den internationella närvaron. Sedan 2003 har det totala antalet attacker utförda av spoilergrupper ökat kraftigt (Cordesman 2009b:23). Spoilergrupper verkar idag dessutom i områden som tidigare varit relativt förskonade för deras verksamhet (Regeringen 2009:8-9). Det är rimligt att anta denna generella ökning i motståndsguppernas aktivitet delvis utgörs av en ökning av HIG:s aktivitet (Cordesman & Greenough 2009:19), samtidigt förstärker rapporter från enskilda provinser denna bild. Exempel på detta finner vi Loya Pakita, beläget i östra Afghanistan, där motståndsgupperna blivit starkare och mer välorganiserade sedan 2003 (Trives 2009:93). Här utgör Hezb-e Islami motståndets ryggrad (ibid.).

Giustozzi uppskattar att HIG:s storlek idag uppgår till cirka 1500 personer (Giustozzi 2007:130), vilket är en ungefärlig ökning ifrån 800 man 2002 (Giustozzi 2007:130–132). Vidare är HIG:s ekonomiska situation i dagsläget bättre än någonsin sedan 2001 (Ruttig 2009a:85). Gruppens intäkter härrör främst från droghandel (Dorransoro 2010) och annan smuggling, främst av timmer och ädelstenar (Peters 2009:14). Dessutom kan gruppen tillgodogöra sig finansiellt stöd från internationella jihadgrupper (Ruttig 2009a:86).

Den slutsats vi drar från ovan presenterat material är att spoilergrupperna de facto har ökat sitt inflytande och sin förmåga sedan 2002 och framåt. Trots denna ökning är landet på ingalunda vis under motståndsguppernas totala kontroll men

att deras förmåga att störa och sabotera fredsprocessen har ökat går inte att ta miste på.

6.4 Resultat och diskussion

Om vi blickar tillbaka mot studiens inledande problemformuleringen ska vi, med den genomförda undersökningen i ryggen, besvara frågeställningarna som legat till grund för denna studie och relatera resultatet till tidigare forskning på området.

Inledningsvis, bör klargöras att trots att den intervenerande parten tycks ha använt sig av en strategi mot HIG som motsvarar Stedmans handlingsstrategier, tvångsstrategin i synnerhet och delar av socialiseringsstrategin, så betyder det inte att det är just Stedmans teori som väglett den intervenerande parten i val av strategi. Däremot finns de centrala komponenterna på plats, vilket legat till grund för val av fall och att studien ändå kan anses utgöra en prövning av teorin.

Den första frågan rör huruvida teorins kategorisering fångar spoilergruppens mest avgörande egenskaper så att kategoriseringen kan ligga till grund för ett framtida handlande från den intervenerande parten mot gruppen. HIG bör enligt vår undersökning betecknas som en total spoiler, men samtidigt finns det delar av gruppen vars mål är av begränsad lokal karaktär.

Vi anser som svar på den ovan ställda frågan att kategoriseringen inte fångar de mest avgörande elementen hos gruppen. I den afghanska kontexten, talar resultatet för att det är svårt att sortera in samtliga anhängare av en grupp inom endast en grovhuggen kategori. Risken finns således att vissa aktörer bemöts med fel strategi, och att detta bemötande således blir kontraproduktivt.

Stedman gör dock, som tidigare nämnts, ett försök till att angripa problematiken med olika typer av spoilers inom samma grupp under rubriken "Locus of the spoiler problem" (Stedman 1997:11), där Stedman gör skillnad mellan ledarskikt och anhängare. Att Stedman skiljer ledare och anhängare åt är en styrka i teorin, men problemet består i det faktum att handlingsrekommendationerna endast riktar sig mot ledaren och således uteslutande präglas av ett top-down-perspektiv, medan de lokalt orienterade anhängarna vars mål är mindre totala i allt för hög grad negligeras. Vi anser inte att detta ledarfokus är optimalt då lösningarna på spoilerproblematiken i hög grad finns i lösandet av konflikter på lokal nivå (Almqvist 2010). Ett ledarskifte förändrar inte de konfliktskapande strukturer som finns på lokal nivå i det afghanska samhället. Vi tror att det är dessa strukturer som möjliggör spoilergruppens verksamhet.

Vi ser i den afghanska kontexten att motståndsgruppernas möjligheter att rekrytera och att finna stöd hos befolkningen i grunden ofta beror på avsaknaden av en fungerande statsmakt eller att de befintliga statliga organen är korruperade. I vissa områden vänder sig befolkningen istället till motståndsgupper för att få beskydd eller lösa lokala konflikter (Coghlan 2009:148, Almqvist 2010). Framförallt inom den afghanska poliskåren (ANP) är korruption ett stort problem (Coghlan 2009:148, Giustozzi 2007:174-176,

Almqvist 2010) vilket lett till att de är mycket impopulära bland befolkningen, som då hellre vänder sig till exempelvis talibanerna (Coghlan 2009:148, Almqvist 2010). Vi ser alltså att arbetet för att begränsa spoileraktivitet försvåras av den afghanska statens bristande legitimitet.

Statens brist på legitimitet hos befolkningen nämns av flera forskare som en bidragande konfliktorsak. Ramsbotham, Woodhouse & Miall (2005:119) anser att legitimitet är kulturellt betingat och bygger på samförstånd mellan befolkning och stat. Vid första anblick påminner detta om syftet med Stedmans socialiseringsstrategi, men vid närmare granskning blottläggs även denna strategis okänslighet för den lokala kontexten. Stedman skriver uttryckligen att den intervenerande parten ska instifta normer för accepterat beteende hos de lokala parterna. Men, oönskade konsekvenser uppstår när den intervenerande partens värderingar står i konflikt med lokala normer och traditioner. I fallet ser vi att den intervenerande parten försökt att inrätta en demokratiskt styrd stat av västlig tappning i Afghanistan och att inte tillräcklig hänsyn tagits till de äldre lokala demokratiska traditionerna, något som skapat motstånd hos delar av befolkningen (Almqvist 2010). Darby & Mac Ginty (2003:4) bekräftar att stora problem uppstår när det inte råder en samstämmighet mellan den intervenerande parten och de lokala parternas åsikter kring vilket typ av styre som bör inrättas.

Vidare tror vi att detta motstånd förstärks av att det demokratiska samhällsbygget förknippas med korrupcion och orättvisor. Om delar av en befolkning, av olika anledningar, upplever att de inte gynnas av freds- och samhällsbyggnadsprocessen visar Aggestam (2006:34) att det folkliga stödet för spoilergrupper stärks. Detta leder till att spoilergruppernas kapacitet att sabotera fredsprocessen ökar (ibid.). Vi upplever att Aggestams slutsatser är relevanta även för den afghanska kontexten.

Förutom socialisering och direkt våld, har den intervenerande parten använt sig av en strategi som motsvarar Stedmans ”det-avgående-tåget”-strategin. Den grundläggande framgångsfaktorn i denna strategi är att spoilergrupper inte tillåts att påverka fredsprocessen negativt. Det ökade våldet i Afghanistan talar för att detta har misslyckats.

Den intervenerande parten har alltså använt sig av strategier som i hög grad liknar Stedmans handlingsrekommendationer. Fallets utveckling visar att det inte är tillräckligt att, likt Stedmans handlingsstrategier, uteslutande agera mot symptomen av motståndet. Stedmans teori tar överlag ingen hänsyn till det omgivande samhällets roll i konflikten och motståndsgруппerna tycks existera i ett slags vakuum skiljt från de kontextuella förklaringarna till motståndet. En lösning på spoilerproblematiken, i det afghanska fallet, kräver således att de underliggande orsakerna till motståndet hanteras. Dessa orsaker utgörs framförallt av en vidspridd korrupcion och den afghanska statens oförmåga att garantera medborgarna säkerhet och rättvisa genom att lösa de lokala tvisterna.

Utifrån det resonemang som förts ovan anser vi att även den andra frågan besvarats. De genererade handlingsstrategierna är, enligt oss, inte lämpliga att användas i det undersökta fallet om de inte kombineras med en bredare ansats innefattande de kontextuella aspekterna av motståndet.

Det studerade fallet visar att den intervenerande parten i högsta grad riktat, de enligt teorin, rätta handlingsstrategierna mot gruppen, men att detta inte har begränsat gruppens förmåga att utföra spoilerhandlingar.

Vi menar att detta bekräftar vår hypotes, att de handlingsstrategier Stedmans teori genererar, inte på egen hand bör utgöra grund för handlande mot spoilergrupper, vilket innebär att Stedmans teoris förklaringskraft försvagas. Detta beror, som behandlats, främst på att teorin bortser från kontextuella aspekter.

För att återknyta till punkt 3.1 och resonemangen om intern och extern validitet kan sägas att vi i arbetets inledande skede ställdes inför svårigheter i arbetet med att finna mätbara indikatorer för Stedmans teoretiska definitioner. Problemen kommer ur det faktum att Stedman inte lägger tillräckligt kraft på att utreda teorins grundläggande resonemang. Därför har skapandet av operationaliseringar varit svårt, men vi anser trots detta att vi lyckats med att skapa mätbara empiriska indikatorer som motsvarar de teoretiska begreppen. Således anser vi att studiens interna validitet är hög.

Den mest uppenbara svagheten hos enfallsstudier är dock att den externa validiteten riskerar att få stå tillbaka för den interna. Detta stämmer för studiens resultatdel eftersom det grundas i endast ett fall. Vi har däremot hopp om att de av oss skapade operationaliseringar, som tidigare saknades i teorin, i relativt hög grad är generaliserbara trots att även dessa endast bygger på ett fall. Det krävs dock att dessa operationaliseringar och resultat faktiskt prövas på fler fall innan man med säkerhet kan uttala sig om deras generaliserbarhet.

För att sammanfatta, menar vi alltså att Stedmans teoris förklaringsvärde försvagas, då teorins antaganden inte tycks stämma i den afghanska kontexten som borde vara gynnsamt för teorin. Detta står i motsats till resultatet från Stedmans egna fallstudier (Stedman, 1997). Detta innebär alltså att vi anser att teorins förklaringsvärde försvagats, men att det inte betyder att teorin saknar förklaringsvärde i andra fall.

7 Slutsats

En lösning av problemet med spoilergrupper i Afghanistan är av samhälleligt intresse då freds- och samhällsbyggnadsprocessens framgång är beroende av att spoilergruppernas inflytande inte ökar. Användandet av Stedmans spoiler teori genererar ingen lösning av problematiken i det studerade fallet, utan istället har studiens hypotes bekräftats och har synliggjort att Stedmans kategorisering inte i tillräcklig omfattning fångar gruppernas avgörande egenskaper i den afghanska kontexten. I det studerade fallet, är slutsatsen således att Stedmans teori inte ensam bör ligga till grund för den intervenerande partens handlande.

Problemet är framförallt att teorin är allt för fokuserad på den intervenerande partens handlingar för att begränsa spoilerproblematikens symptom och att de underliggande kontextuella orsakerna inte i tillräckligt hög grad behandlas.

Resultatet visar att teorins genererade handlingsstrategier bör kombineras med en bredare ansats, som innefattar strategier för att förändra de kontextuella strukturer som möjliggör omfattande spoilerverksamhet.

Vidare anser vi att teorin kompletteras genom skapandet av de tidigare saknade operationella indikatorerna, vilket kan anses vara studiens inomvetenskapliga bidrag, tillsammans med prövandet av teorin på ett tidigare oprövat fall. Vi har strävat efter att göra operationaliseringarna så fristående från kontexten som möjligt för att dessa ska kunna användas vid applicering av teorin på andra fall, men precis som studiens resultat baseras dessa på ett fall, vilket medför att deras generaliserbarhet får anses begränsad tills de prövats på fler fall.

Framtida forskning om motverkandet av spoilerverksamhet kan inriktas mot skapandet av teorier som behandlar de underliggande orsakerna till motståndet som diskuterats i föregående kapitel. I studien har det framkommit att korruption och bristande legitimitet är stora problem som behöver behandlas för att nå resultat i hanteringen av spoilerproblematiken i Afghanistan. Vi anser att detta är intressanta ämnen som förtjänar uppmärksamhet. Detta kräver att fokus skiftar från militärt, top-down-perspektiv till det kontextuella och att tonvikten läggs på att identifiera destruktiva strukturer i det afghanska samhället.

8 Referenser

The Afghanistan compact 2006. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: http://www.nato.int/isaf/docu/epub/pdf/afghanistan_compact.pdf

Aggestam, Karin, 2006. *Internal and External Dynamics of Spoiling: A negotiation approach*, s. 23-39 i Newman, Edward – Richmond, Oliver (eds.), 2006. *Managing Spoilers During Conflict Resolution*. Tokyo: United Nations University Press.

The Bonn Agreement = *Agreement on Provisional Arrangements in Afghanistan Pending the Re-establishment of Permanent Government Institutions*, 2001. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.un.org/News/dh/latest/afghan/afghan-agree.htm>

Cordesman, Anthony H.- Greenough, Nicholas B., 2009. *The Afghan-Pakistan War: The Rising Intensity of Conflict 2007-2008*. Centre for Strategic and International Studies. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: http://csis.org/files/090701_rising_intensity_conflict_2007-2008.pdf

Cordesman, Anthony H., 2009a. *The Levin "Plan:" A Wrong Approach in Afghanistan*. Centre for Strategic and International Studies. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: http://csis.org/files/publication/090914_Afghan.The%20Levin%20Plan.pdf

Cordesman, Anthony H., 2009b. *"Shape, Clear, Hold and Build:" The Uncertain Metrics of the Afghan War*. Centre for Strategic and International Studies. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: http://csis.org/files/publication/091201_afghan_metrics.pdf

Coghlan, Peter, 2009. *The Taliban in Helmand: An Oral History*, s. 119-153 i Giustozzi, Antonio (ed.), 2009. *Decoding the New Taliban – Insights From the Afghan Field*. London: Hurst & Company.

Darby, John – Mac Ginty, Roger, 2003. *Introduction: What Peace? What Process?* s. 1-6 i Darby, John – Mac Ginty, Roger (eds.), 2003. *Contemporary Peacemaking – Conflict, Violence and Peace Processes*. New York: Palgrave Macmillian.

Dorransoro, Gilles, 2005. *Revolution Unending – Afghanistan: 1979 To the Present*. London: Hurst & Company.

Dorransoro, Gilles, 2010. Intervjuad av Jason Motlagh i PBS's *Frontline* den 23 februari 2010, "Behind Taliban Lines". Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.carnegieendowment.org/publications/index.cfm?fa=view&id=40263>

Elias, Mohammad, Osman, Tariq, 2009. *The Resurgence of the Taliban in Kabul: Logar and Wardak*, s. 43-55 i Giustozzi, Antonio (ed.), 2009. *Decoding the New Taliban – Insights From the Afghan Field*. London: Hurst & Company.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena. 2007. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3:e upplagan. Stockholm: Norstedts juridik.

Försvarsmakten, 2010. *Handbok Afghanistan*. Utgåva 2010:1. Stockholm: Försvarsmakten.

Garamone, Jim, 2009. "Gates touts new strategy to Afghan people". Washington: American Forces Press Service. Fanns tillgänglig den 21 maj 2010: <http://www.centcom.mil/en/news/gates-touts-new-strategy-to-afghan-people.html>

Giustozzi, Antonio, 2007. *Koran, Kalashnikov and Laptop – The Neo-Taliban Insurgency in Afghanistan*. London: Hurst & Company.

ISAF, 2003. *Suspected HIG terrorists arrested by Kabul City Police, assisted by ISAF troops*. Fanns tillgänglig den 23 maj 2010: http://www.nato.int/isaf/docu/pressreleases/2003/Release2003_08.htm

Johnson, David T., 2003. *As Prepared for Delivery Statement by Coordinator for Afghanistan David T. Johnson to the Senate Foreign Relations Committee February 12, 2003*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://foreign.senate.gov/testimony/2003/JohnsonTestimony030212.pdf>

Jones, James L., 2006. *Oral Statement of General James L. Jones, USMC, Supreme Allied Commander, Europe, before the Senate Foreign Relations Committee 21 Sep 06*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://foreign.senate.gov/testimony/2006/JonesTestimony060921.pdf>

Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur.

Newman, Edward – Richmond, Oliver, 2006. *Introduction. Obstacles to Peace Processes: Understanding spoiling*, s. 1-19 i Newman, Edward – Richmond, Oliver (eds.), 2006. *Managing Spoilers During Conflict Resolution*. Tokyo: United Nations University Press.

McChrystal, Stanley A., 2009. *Commander's Initial Assessment*. Washington Post. Fanns tillgänglig den 21 maj <http://media.washingtonpost.com/wp->

[srv/politics/documents/Assessment_Redacted_092109.pdf?sid=ST2009092003140](http://www.regeringen.se/srv/politics/documents/Assessment_Redacted_092109.pdf?sid=ST2009092003140)

Peters, Gretchen S., 2009. *The Taliban and the Opium Trade*, s. 7-22 i Giustozzi, Antonio (ed.), 2009. *Decoding the New Taliban – Insights From the Afghan Field*. London: Hurst & Company.

Ramsbotham, Oliver – Woodhouse, Tom – Miall, Hugh, 2005. *Contemporary Conflict Resolution*. Andra upplagan. Cambridge: Polity Press.

Regeringen 2005 = Regeringens proposition 2005/06:34: *Utökad svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/05/24/90/8d4c726d.pdf>

Regeringen 2005 = Regeringens proposition 2005/06:34: *Utökad svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan*. Fanns tillgänglig den 23 maj 2010: <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/52490>

Regeringen 2009 = Regeringens proposition 2009/10:38: *Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/41/35/4abe32eb.pdf>

Rodman, Peter W., 2003a. *"United States Policy in Afghanistan" Prepared Statement of The Honorable Peter W. Rodman Assistant Secretary of Defense for International Security Affairs October 16, 2003*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://foreign.senate.gov/testimony/2003/RodmanTestimony031016.pdf>

Rodman, Peter W., 2003b. *Statement of The Honorable Peter W. Rodman Assistant Secretary of Defense for International Security Affairs Before the Senate Foreign Relations Committee February 12, 2003*. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://foreign.senate.gov/testimony/2003/RodmanTestimony030212.pdf>

Ruttig, Thomas, 2009a. *The Haqqani Network as an Autonomous Entity*, s. 57-89 i Giustozzi, Antonio (ed.), 2009. *Decoding the New Taliban – Insights From the Afghan Field*. London: Hurst & Company.

Ruttig, Thomas, 2009b. *The Other Side - Dimensions of the Afghan Insurgency: Causes, Actors and Approaches to 'Talks'*. Afghan Analysts Network. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.aan-afghanistan.com/uploads/200907%20AAN%20Report%20Ruttig%20-%20The%20Other%20Side.PDF>

Stedman, John Stephen, 1997. *Spoiler Problems in Peace Processes*. *International Security*, vol. 22 issue 2: s. 5-54.

Stedman, John Stephen, *Peace Processes and the Challenges of Violence*, s. 103-114 i Darby, John – Mac Ginty, Roger (eds.), 2003. *Contemporary Peacemaking – Conflict, Violence and Peace Processes*. New York: Palgrave Macmillian.

Swanström, Niklas L.P. – Cornell, Svante E., 2005. *A Strategic Conflict Analysis of Afghanistan*. Central Asia-Caucasus Institute Silk Road Studies Program. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://www.silkroadstudies.org/new/docs/publications/2005/050820AFGHAN.pdf>

Trives, Sébastien, 2009. *Roots of the Insurgency in the Southeast*, s. 89-100 i Giustozzi, Antonio (ed.), 2009. *Decoding the New Taliban – Insights From the Afghan Field*. London: Hurst & Company.

UNSGa = "The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security – Report of the Secretary-General". United Nations General Assembly Security Council, 2008. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/SG%20Reports/08sep23-SG-report-SC-situation-in-afghanistan.pdf>

UNSGb = "Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan". United Nations Security Council, 2008. Fanns tillgänglig den 22 maj 2010: http://www.afghanconflictmonitor.org/UNSG_Afghanistan_S2008695.pdf

8.1 United States Central Command (USCC): Pressmeddelanden, fanns tillgängliga den 21 maj 2010

USCC 2008a: Nov. 25, 2008: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/coalition-forces-disrupt-two-terrorist-networks-in-eastern-afghanistan.html>

USCC 2008b: December 5, 2008: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/coalition-forces-target-terrorist-network-in-kapisa-and-detain-four.html>

USCC 2008c: December 13, 2008: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/coalition-forces-maintain-pressure-in-kabul-and-zabul-provinces.html>

USCC 2008d: December 31, 2008: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/coalition-forces-target-terrorist-network-in-kabul.html>

USCC 2008e: November 30, 2008: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/ansf-coalition-forces-further-disrupt-terrorist-networks-in-paktia-and-kabul.html>

USCC 2009a: February 17, 2009: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/coalition-forces-kill-key-militant-commander-in-herat.html>

USCC 2009b: February 17, 2009: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/gholam-yahya-akbari-targeted-in-precision-strike-in-herat-province.html>

USCC 2009c: February 18, 2009: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/ana-coalition-forces-meet-with-leaders-in-herat-province.html>

USCC 2009d: March 10, 2009: <http://www.centcom.mil/en/press-releases/afghan-coalition-forces-detain-10-militants-in-eastern-afghanistan.html>

Yin, Robert K., 2007. *Fallstudier : design och genomförande*. Malmö: Liber.

8.2 Intervjuer

Almqvist, Börje. Styrelseledamot Svenska Afghanistan Kommittén, Journalist. Intervjuad 12/5 2010

Huor, Jesper. Journalist Intervjuad 11/5 2010

9 Bilaga 1: Intervjuguide

De frågorna som utgjorde grunden för intervjun var följande:

Hur anser ni att HIG har förändrats över tiden sedan gruppen grundades? Främst avseende deras mål och förmåga att utgöra ett hot mot den Afghanska staten och samhällsbyggnadsprocessen?

Är HIG i grunden en politisk eller ideologisk grupp?

Har gruppen enligt er mening offrat en möjlig maktposition av ideologiska skäl eller vice versa? Har gruppen gjort ideologiska avsteg för att få ökat inflytande?

Hur hängivna är gruppens medlemmar? Är de villiga att göra stora uppoffringar för de mål som gruppen har?

Finns det en skillnad i övertygelse mellan gruppens ledarskikt och dess medlemmar?

Hur stort är det folkliga stödet för HIG? Finns det någon region där de har starkare stöd?

Hur har ISAF valt att bemöta HIG? Har försök gjorts att inkludera dem i fredsprocessen eller väljer man att utesluta gruppen? Är ISAF:s agerande lämpligt?

Utgör HIG ett reellt hot mot samhällsbyggnadsprocessen?

Är gruppens ledarskap centraliserat kring Gulbuddin Hekmatyar?

Hur bör man se på det faktum att gruppen på sistone även stridit mot Quetta Shura Talibanerna?

Det finns uppgifter om att det förekommit samtal mellan Hekmatyar och GIROA. Kan man tolka detta som att HIG och central regeringen vill närma sig varandra?

Hur påverkar detta HIG:s relation till talibanerna?